

سبک زندگی قرآنی

بصیرت از منظر قرآن | شماره ۱۱: دی ماه ۱۴۰۰

ماهنامه فرهنگ الکترونیک

در این شماره بخوانید

- بصیرت از دیدگاه رهبر انقلاب —
- کلید واژه بصیرت در قرآن —
- رابطه بصیرت افزایی و اقتصاد —
- اسلام و تمدن بشر —
- کریستوفر کلوهسی کشیشی در
جست و جوی فاطمه و زینب (س) —
- آموزش بصیرت از بزرگان
تعلیم یافته در محضر قرآن —
- اشاره قرآن به پیدایش جهان —

بصیرت از دیدگاه رهبر انقلاب

یکی از موضوعاتی که رهبر حکیم و فرزانه انقلاب اسلامی، همواره به ویژه طی چند ماه اخیر در بیشتر فرمایشاتشان به طور جدی بر آن تاکید داشته‌اند، مفهوم بصیرت و ضرورت برخورداری و بهره‌مندی از آن به عنوان تنها راه برای گمراه نشدن در گرد و غبار ایجاد شده بر اثر فتنه است.

با بررسی اجمالی حوادث و مشاهدات فراز و فرودهای تاریخ اسلام از دوران پیامبر اعظم (ص) و ائمه معصومین (ع) تا انقلاب اسلامی و دوران حاضر، آنچه بیش از هر عاملی در رسیدن یا نرسیدن به پیروزی و موفقیت تأثیر داشته، میزان بهره‌مندی و برخورداری مردم و نخبگان از بصیرت بوده است.

به این معنی که در هر برهه‌ای که مردم و نخبگان جامعه از بصیرت بهره برده‌اند، راه درست انتخاب شده و امور به نحو احسن پیش رفته است و برعکس در مواقعی که مردم بدون بصیرت عمل کرده‌اند، هم خودشان و هم جامعه را با مشکلاتی روبرو کرده‌اند.

به جرأت می‌توان گفت دلیل همه انحرافات سیاسی و اعتقادی که تاکنون امت‌ها با آن روبرو بوده‌اند و بعضاً به نابودی و انحطاط آنان نیز منجر شده، رفتارها، تصمیم‌گیری‌ها و موضع‌گیری‌های بدون بصیرت بوده است.

آری جامعه بدون بصیرت کور است و همچون کوران اعمال متناقض از خود نشان می‌دهد، گاه گاهی را به کوهی بخشیده و گاهی کوهی را به گاهی نمی‌بخشد. هرگز قابل اعتماد نیست و در حساس‌ترین لحظات به خاطر عدم درک موقعیت خود پیشوای بصیرش را تنها می‌گذارد. وجودشان عین عدم و حیاتشان مساوی مماتشان و حضورشان در کنار پیشوای بیدار، عدم حضور است.

از این رو امیرمؤمنان در وصفشان فرمود: "الشاهده ابدانهم الغائبه عنهم عقولهم" بدن‌هاشان حاضر ولی عقل‌هاشان غائب است. (برگرفته از سخنان مقام معظم رهبری، دیدار فرماندهان بسیج سراسر کشور با رهبر انقلاب ۱۳۷۱/۰۸/۲۷)

معصومه حسینی تبار، ۱۴۰۰ش

درک و معرفت

حجت و دلیل

بینای دہندہ

بینای دادن

عوامل بصیرت

چشم بینا
گوش شنوا

ایمان

تقوی

ژرف اندیشی

اندیشہ و تفکر
در آیات آفاقہ و انفسی

خوش بین بہ
حرکت تاریخ

استعداد پذیرش

راہ ہائے دست یابہ بصیرت

ارتباط با خدا

زہد

خردورنی

ہم نشینہ
بادان شمندان

ذکر خدا

توبہ

اہل راہ ہائے دستیابہ بصیرت

توجہ بہ آخرت و پرهیز
از دنیا طلبی

رہبرے

تقوی

قرآن

آثار بصیرت قرآن و توحید

عبرت آموزی

ہوشیاری

یقین

پذیرش انذار

عشق بہ خدا

خشوع

موانع بصیرت

ولایت اہریمنے

کفر

تہجر

نفاق

غفلت

توجہ کرے
و خود خواہی

رابطه بصیرت افزایی و اقتصاد

توانمندسازی اقتصادی جامعه اسلامی، نیازمند بصیرت‌افزایی و آگاهی مردم است، چرا که این توانمندسازی، دامنه وسیعی از موضوعات را در برمی‌گیرد که اهمیت حیاتی آن در تمام جنبه‌های زندگی افراد، به اثبات رسیده است. در واقع یک توسعه پایدار واقعی و اقتصادی فراگیر می‌تواند نیازهای ما را تأمین کند و برای اطمینان از توانمندسازی اقتصادی، نیازمند به ثبات در چرخه اقتصادی خود هستیم، لذا باید آگاهی و بصیرت مسئولین و گروه‌های مختلف جامعه، به راه‌های توانمندسازی اقتصادی افزایش پیدا کند. در واقع می‌توان توانمندسازی اقتصادی را قطعه گمشده پازل فقرزدایی در ایران دانست. باید به مردم آموزش اساسی داد که چگونه می‌توان تولید کار کرد و کارآفرینی نمود و توانایی‌های اقتصادی را از حالت قوه به فعل رسانید. بنا به گفته مقام معظم رهبری "کارآفرینی یک عبادت است" و از اهمیت خاصی در توسعه اقتصادی برخوردار است. مسلم است که این تنها یک نمونه از بصیرت‌افزایی در توانمندسازی اقتصادی است. ایجاد باور در داشتن توانایی‌ها و شجاعت در اجرای عمل بخردانه و شروع از سرمایه‌گذاری‌های کم و... راه‌های دیگر بصیرتی می‌تواند باشد که قطعاً دوره‌های مهارتی خاص خود را می‌طلبد.

معصومه ذبیحی، ۱۴۰۰ش

الام و تمدن بشر

ماهنامه فرهنگ الکترونیک

ولیز نویسنده مشهور انگلیسی می‌گوید: هر دینی که با مدنیت و تمدن سیر نکند، باید آن را بی‌پروا به دیوار زد. زیرا آن، دین نیست و برای پیروان خود لهو، شر و اباطیل است و آن‌ها را به تباهی می‌کشاند.

تنها دینی که امروز با تمدن سیر می‌کند، اسلام است. هر کس بخواهد این معنی را دریابد به قرآن و محتوای آن از لحاظ علم، قانون و نظام اجتماعی مراجعه کند. قرآن کتابی ست دینی، علمی، اخلاقی، تاریخی و بسیاری از قوانین و احکامش در دنیای امروز معمول و عملی است. اگر به من بگویند اسلام را تعریف کن، می‌گویم: «تمدن بشر» (برگرفته از اسلام در پرتو تشیع، حسین خراسانی) راضیه زواریان، ۱۴۰۰ش

کریستوفر کلوهسی کشیش در جست و جوی فاطمه وزینب (س)

“کریستوفر کلوهسی”، کشیش مسیحی، کتابی ارزشمند با عنوان “فاطمه دختر محمد (ص)” درباره زندگی بانوی بزرگوار اسلام، حضرت زهرا (س) نوشته است؛ کتابی که در مدت کوتاهی به چاپ دوم رسید و این روزها برای بسیاری از انگلیسی زبان‌هایی که علاقه‌مند به مطالعات اسلامی هستند به منبعی معتبر تبدیل شده است. کریستوفر کلوهسی در ایتالیا مطالعات اسلامی، قرآن، اخلاق و تاریخ اسلام تدریس می‌کند و عضو هیأت علمی موسسه مطالعات اسلامی و عربی در ایتالیا است. او در جست و جوی حقیقت، با اسلام و شیعیان آشنا شده و عمری را وقف شناخت پیامبر اسلام و خاندان ایشان به خصوص حضرت فاطمه (س) و دخترشان حضرت زینب (س) کرده است. پروفیسور کلوهسی در مورد علاقه‌اش به شخصیت‌های برجسته شیعه گفته است که: “خانم فاطمه (س) و پسرشان حسین (ع) و دخترشان زینب (س) شخصیت‌های بسیار جذابی به ویژه برای مسیحیان کاتولیک هستند، زیرا همسویی آشکاری بین آنها و شخصیت عیسی مسیح (ع) و حضرت مریم (س) در مسیحیت وجود دارد.”

پروفیسور کلوهسی با استفاده از منابع شیعه و سنی، کتاب‌هایی را در مورد این دو بانوی بزرگوار به رشته تحریر در آورده که به عنوان اولین و جامع‌ترین کتاب‌ها به زبان غربی تا کنون نوشته شده و در انتشارات گورگیاس در نیوجرسی به چاپ رسیده است. او به عنوان یک کشیش که تحصیلات خود را در رشته شیعه شناسی تکمیل کرده یکی از حقیقت طلبانی است که سعی دارد با نشان دادن شباهت‌ها و نقاط مشترک بین بزرگان دو دین، حقیقت را در مورد شخصیت پیامبر اسلام و به خصوص دختر والا مقامشان به تمام دنیا نشان دهد. او حضرت زهرا (ع) را منبع الهام برای آزادی، عدالت، مبارزه با ظلم و تبعیض و الگو و نمونه برای زنان می‌داند.

او با نوشتن کتابی دیگر با عنوان “نیمی از قلبم” در مورد زندگی حضرت زینب، در تلاش برای تفسیر جدید و آکادمیک از زندگی این دو بانوی فوق العاده و با بصیرت، یعنی حضرت فاطمه (س) و دختر ایشان، حضرت زینب (س) است. او معتقد است که هر دو ایشان در مبارزه با استبداد و بی‌عدالتی (فاطمه پس از مرگ پدرش و زینب بعد از واقعه کربلا) نمونه یا الگوی کامل ایستادگی در مبارزات انسانی برای زنان معاصر در زمانه ما هستند. کریستوفر می‌گوید: “این دو خانم بزرگوار در این کشمکش روزمره برای وفادار ماندن به هر آنچه که عادلانه، درست و اخلاقی است، نمونه کاملی هستند برای همه زنان، دختران و مادران تحت ظلم و ستم، برای تمام زنانی که به عزای عزیزان‌شان نشسته‌اند، زنانی که خواهان پایان سرکوب و خشونت هستند، همه زنانی که به خاطر سوءاستفاده از قدرت می‌گیرند و روزانه برای احقاق حق و عدالت مبارزه می‌کنند و امید زنان نسل جوان هستند” اما در عین حال هر دو آنها انسان بوده‌اند. بدون در نظر گرفتن موهبت‌های معنوی ایشان، هر دو زن، همسر، مادر و دختر بوده‌اند. آنها از دست دادن، نگرانی و غم را درک کرده‌اند. بصیرت و انسانیت آمیخته با شجاعت آنهاست که ایشان را به چنین الگوهای مهمی تبدیل کرده و آنها را از مرزهای مذهب، سیاست، فرهنگ و اجتماع عبور داده است. آنها فقط برای مسلمانان یا زنان الگوی شجاعت و صداقت نیستند، بلکه نمونه‌ای کامل برای همه افراد

امام رحمت

آموزش بصیرت از بزرگان تعلیم یافته در محضر قرآن

امام خمینی (ره) در اوج قیام‌های حسین گونه‌اش به کمک مردم، یک‌باره قطعنامه صلح و توقف جنگ را با قاطعیت می‌پذیرد و اعلام می‌دارد، مردم هم می‌پذیرند. این که به وضعیت موجود وقوف کامل داشته باشی، دین شناس باشی، جامعه شناس و انسان شناس باشی این یعنی بصیرت.

پیامبر و اصحابش دوران سخت دوری و تحریم را می‌گذراندند و به ظاهر تضعیف می‌گردیدند؛ ولی به یک‌باره دو قبیله بزرگ اوس و خزرج به جهت بصیرت و عدالتی که در پیامبر سراغ داشتند در خصوص حل اختلافات‌شان از پیامبر تقاضای حکمیت می‌کنند و این‌طور فشار از روی مسلمین هم برداشته می‌شود.

وقتی جناب جعفر در برابر پادشاه حبشه حقانیت مسلمانان را ایراد کرد، او زیرکانه و صادقانه شبهه از دوگانگی اسلام و مسحیت برداشت و وحدانیت الهی را اصل اتفاق این دو قلمداد نمود و سبب آزادی اصحاب پیامبر گشت، این یعنی بصیرت.

و بالاخره وقتی قاسم سلیمانی زمان دقیق نابودی عوامل فتنه در منطقه را با قاطعیت تعیین می‌کند و شادمانی را بر جان مسلمین می‌نشاند، این یعنی بصیرت.

بصیرت چیزی فراتر از آگاهی‌ست به طوری که «حجت الاسلام پناهیان» تعبیر قشنگی از بصیرت می‌نماید: "وقتی از بصیرت، یعنی نگرش عمیق و مبانی صحیح برخوردار باشی، با مختصر آگاهی راه را پیدا می‌کنی و هرگز فریب نمی‌خوری ولی اگر بصیرت و نگرش صحیح نباشد، با نگاه به تمام واقعیت‌ها هم راه را پیدا نمی‌کنی و آگاهی دردی را دوا نخواهد کرد. بصیرت، زاویه نگاه درست می‌دهد و نگاه از زاویه درست موجب نتیجه‌گیری درست می‌شود."

راضیه تقوی زاد، ۱۴۰۰ش

اشاره قرآن به پیدایش جهان

«وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ» (ذاریات/ ۴۷)
«و آسمان (فضا) را، ما با نیروی ویژه بنا کردیم، و این ما هستیم که پیوسته آن را گسترش می‌دهیم»
در این آیه شریفه اشاره شده که آسمان به عبارتی کل جهان پیرامون ما به اذن خداوند متعال بنا شده و پیوسته در حال گسترش است. «پیوسته در گسترش بودن جهان» به این معنی است که هر چه رو به عقب برمی‌گردیم نتیجه این می‌شود که کهکشان‌ها به هم نزدیک و نزدیک‌تر می‌شوند، تا اینکه بالاخره همه جرم و انرژی موجود در جهان در یک نقطه به هم می‌رسند و نتیجه این می‌شود که همه جرم و انرژی موجود در هستی در ابتدا در یک نقطه متمرکز بوده و ضمن یک انفجار بزرگ به هر سو پخش و پراکنده شده و جهان کنونی ما شکل گرفته است. علم امروزی با شواهد مورد بررسی تازه به این نکته رسیده است که کل جهان در گویی متمرکز بوده و در اثر انفجار بزرگ، پیدایش جهان رقم خورد و انرژی و جرم به اطراف به صورت ستاره‌هایی پراکنده شدند که با تجمع چندین ستاره در خوشه‌هایی، کهکشان‌ها شکل گرفتند و بعدها از بعضی ستارگان سیاراتی متولد شدند که به دور ستارگان چرخیدند. زمان آن انفجار بزرگ حدود ۱۵ میلیارد سال پیش تخمین زده می‌شود. طی تحقیق دانشمندان هنوز جهان در حال گسترش است. در جای دیگر قرآن، برای مبدأ پیدایش جهان به دود (دخان) اشاره می‌شود که می‌توان به گاز و دود مانده‌های موجود در گوی اولیه جهان اشاره کرد که با انفجار بزرگ پراکنده شد و جهان پدید آمد.

علی سیستانی پور، ۱۴۰۰ش

دل نوشته‌ها، درد دل‌های قرآنی و درخواست‌های قرآنی خود از دانشگاه و جامعه، برداشت‌ها و خاطرات نیک خود از انس با قرآن را با ما به اشتراک بگذارید تا با نام خودتان منتشر کنیم.
SABKE.ZENDEGII.QURANII@GMAIL.COM

ماهنامه فرهنگ‌الکتابخانه قرآن

سبک زندگی قرآنی

وصیت می‌کنم اسلام را در این برهه که تداعی یافته در انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی است، تنها نگذارید. دفاع از اسلام نیازمند هوشمندی و توجه خاص است. در مسائل سیاسی آنجا که بحث اسلام، جمهوری اسلامی، مقدسات و ولایت فقیه مطرح می‌شود، اینها رنگ خدا هستند؛ رنگ خدا را بر هر رنگی ترجیح دهید.

صاحب امتیاز: معاونت فرهنگی و دانشجویی واحد یادگار امام خمینی (ره) شهری

مدیر مسئول: صغری رادان

سر دبیر: معصومه ذبیحی

هیات تحریریه: راضیه تقوی زاد، علی شهابی، معصومه حسینی تبار، صغری رادان، راضیه زواریان، علی سیستانی پور، معصومه ذبیحی

ویراستار: راضیه زواریان

مدیر اجرایی: کانون قرآن و عترت

صفحه آرایی و گرافیک (طراح): محمد انصاریان